

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ЯК СКЛАДНИК ВСТУПУ ДО ЄС: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Кононець Олена Миколаївна

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права
Державного торговельно-економічного університету
м. Київ, Україна*

Заєць Роман Богданович

*студент
Державного торговельно-економічного університету
м. Київ, Україна*

За два роки збройної агресії росія завдала величезної кількості руйнувань цивільної та господарської інфраструктури. Станом на 31 грудня 2023 року сума прямих збитків для України сягає майже \$150 млрд, а процеси відновлення та реконструкції перевищують позначку у \$500 млрд¹. Для надходження таких коштів під час відновлення необхідно залучати як і зовнішній фінансовий ресурс, так і внутрішній. Вивчення і впровадження елементів правового регулювання цифрової економіки у системі Європейського Союзу (далі – ЄС), забезпечить стабільне надходження інвестиційних коштів в економіку України для післявоєнного відновлення. Цим і пояснюється важливість вивчення питання втілення елементів цифрової економіки в Україні. Необхідно мати загальне розуміння, що таке цифрова економіка в системі держав країн-членів ЄС і як вона пов'язана з нашим прагненням до Європейського Союзу, зобов'язаннями та переваги впровадження.

На думку економістки Аліни Круп'яник, цифрова економіка охоплює всі аспекти економічної діяльності, що базуються на використанні інформаційно-комунікаційних та інших цифрових технологій. Це поняття включає в себе як процеси автоматизації, цифровізації, так і використання великих обсягів даних для покращення продуктивності та ефективності ведення господарської діяльності². Суть цифрової економіки полягає у використанні інформаційних технологій різного спектру з метою збільшення економічних показників, завдяки зменшенню витрат на ведення господарської діяльності. До таких видів технологій належить штучний

---

¹ МІЖНАРОДНИЙ РЕЄСТР ЗБИТКІВ: ЩО ЦЕ ТАКЕ ТА ЯК ПРАЦЮВАТИМЕ?. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/mijnarodniy-reestr-zbitkiv-scho-tse-take-ta-yak-pratsyuvatime> (дата звернення: 17.03.2024).

² А. Круп'яник (2023). Цифрова економіка України: основні фактори розвитку. Воє Україна URL: <https://voxukraine.org/tsyfrova-ekonomika-ukrayiny-osnovni-faktory-rozvytku> (дата звернення: 18.03.2024)

інтелект, е-комерція та використання хмарних інновацій у діяльності господарств.

Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 27 червня 2014 р. (далі – Угода) закріплюються зобов'язання України у наближенні національного законодавства до *acquis* Європейського Союзу, зокрема у економічних, торговельних та телекомунікаційних сферах, передбаченими розділами IV та V Угоди³. Змістом зазначених зобов'язань є адаптація чинних норм до європейських стандартів, імплементація основоположних регламентів, директив, зазначених у Додатках до цієї Угоди. У разі виконання зазначених умов вчасно та у повному обсязі, Україна зможе безперешкодно приєднатися до ЄС та стати її повноправним членом.

На даному етапі українське законодавство постійно видозмінюється для *acquis* ЄС. Однак, з огляду на повномасштабне вторгнення та завданими збитками росією, Україні важливо вже зараз розробляти та впроваджувати стратегію відновлення. Стратегія відновлення може включати план для отримання нових надходжень до бюджету, шляхом збільшення торговельних зон та пошуку нових ринків збуту. Одним із способів залучення коштів на реконструкцію та відновлення є долучення України до Єдиного цифрового ринку ЄС. Єдиний цифровий ринок (далі – ЄЦР) є частиною ініціативи стратегії «Європа 2020», в якій закріплюється всебічне регулювання ринку та діяльності цифрового маркетингу, електронної комерції, а також телекомунікацій та ведення господарської діяльності за допомогою інформаційних технологій⁴. Інтеграція України до ЄЦР є необхідним інструментом для збільшення торгівлі та інвестицій, що забезпечить повоєнне відновлення. Доступ до 450-мільйонного цифрового ринку послуг стимулюватиме український експорт, залучить приватні і інституційні інвестиції та створить нові робочі місця. За деякими оцінками позитивний вплив на ВВП України може скласти від 2,4 до 12,1% (\$3,1-15,8 млрд) додаткового зростання протягом усього періоду наближення до системи ЄЦР⁵.

Однак, до приєднання України до ЄЦР, необхідно провести комплексну адаптацію та наближення законодавства у сфері цифровізації довірчих послуг, телекомунікації та інформаційних технологій. Поряд з цим важливо прагнути і до виконання цілей Програми цифрового десятиліття до 2030 року Європейського Союзу, паралельно створюючи міцну систему захисту

---

³ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Угода Україна від 27.06.2014 р.: станом на 30 листопада 2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 19.03.2024).

⁴ Europe 2020 A Strategy for smart, sustainable and inclusive growth : Communication From the Commission of 03.03.2010 no. 52010DC2020. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52010DC2020> (date of access: 19.03.2024).

⁵ Європейська правда. Що дасть Україні інтеграція у цифровий простір ЄС. Європейська правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2021/01/25/7118582/> (дата звернення: 19.03.2024).

персональних даних і кібербезпеки, а також розвивати власний цифровий порядок. Згідно з останнім звітом Європейської Комісії про рівень наближення законодавства України до права у цифровізації відносин ЄС за 2023 рік, позитивно оцінено надання своїм громадянам і підприємствам щодо використання інструментів інформаційних технологій у сфері телекомунікаційних технологій, електронної ідентифікації та довірчих послуг, а також господарських відносин⁶. Україна останніми роками активно співпрацює з міжнародними партнерами над оновленням Дорожньої карти інтеграції України до Єдиного цифрового ринку на основі Програми Цифрового десятиліття до 2030 року ЄС, інтеграцією України до Індексу цифрової економіки та суспільством, запуском технологій 5G. Також є узгоджений Спільний план співпраці між ЄС та Україною щодо електронних довірчих послуг.

Незважаючи на вищезазначене необхідно адаптувати законодавство електронних комунікацій ЄС, а також здійснити аналіз більш ніж тисячі актів у сфері цифровізації відносин. У разі їх виконання Україні буде спрощено правові, митні та адміністративні перешкоди до вільного транснаціонального поширення онлайн-послуг та онлайн-платежів, а, отже, і повний доступ до ЄЦР.

Підсумовуючи сказане, можливо визначити, що російська агресія завдала Україні значних економічних збитків. Відновлення та реконструкція економіки потребує вкладання та залучення величезної кількості капіталу. Приєднання до ЄЦР може стати надійним та постійним джерелом інвестицій, новим ринком надання послуг, що сприятиме зростанню економічних показників. Поряд з цим постають і нові виклики, адже Україні необхідно наблизити національне законодавство до ЄС у сфері цифрового регулювання послуг для можливості долучення до ЄЦР, а також створити умови для прозорого ведення бізнесу в межах зобов'язань Угоди та інших актів, програм та планів розвитку ЄС.

---

⁶ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Ukraine 2023 Report. Brussel: European Commission, 2023. 103 p. (date of access: 19.03.2024)